Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot remediëring van termijnen en procedurele verplichtingen tijdens een civiele noodsituatie binnen het beleidsveld Onroerend Erfgoed

Samenvatting

Met dit besluit wenst de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed de proceduretermijnen en procedurele voorschriften bepaald in de onroerenderfgoedregelgeving te verlengen of te schorsen in het kader van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid ter verzekering van maximale rechtszekerheid voor de burger en de erkende actoren (o.m. erkende onroerenderfgoedgemeenten, intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, archeologen).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze materie behoort tot de bevoegdheden van de Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het decreet van 20 maart 2020 houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid verschaft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om – in geval van civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid – dwingende termijnen te kunnen verlengen of opschorten, of procedurele verplichtingen tijdelijk aan te passen.
De Vlaamse Regering heeft op 20 maart 2020 beslist de civiele noodsituatie vast te stellen van 20 maart 2020 tot 17 juli 2020, en heeft daarmee het decreet geactiveerd.

Gelet op de dringende noodzakelijkheid om de gevolgen van de coronacrisis en de federale coronavirusmaatregelen van 12 en 17 maart 2020 zo snel mogelijk aan te pakken teneinde in de onroerenderfgoedregelgeving in het belang van de burger en de erkende actoren maximale rechtszekerheid te kunnen verzekeren, werd het ontwerpbesluit niet voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Bovendien verspreidde de Voorzitter van de Raad van State bij e-mail van 13 maart 2020 het bericht dat de dringende en uitzonderlijke maatregelen die de regeringen in het kader van

de coronavirusepidemie hebben genomen, ook hun weerslag hebben op de werking van de afdeling wetgeving van de Raad van State, waarbij met name de normale werking van de afdeling ernstig wordt verstoord, en de Raad verzoekt om vanaf 16 maart 2020 het advies bij voorkeur te vragen binnen een termijn van 60 dagen en de kortere termijnen van 5 en van 30 dagen zoveel als mogelijk te vermijden, wat rechtsonzekerheid creëert over de haalbaarheid van een advies van de Raad bij toepassing van de kortere termijnen wat in de huidige crisisomstandigheden absoluut te vermijden is.

2. INHOUD

2.1. CORONAVIRUS

Eind vorig jaar ontstond er in de regio Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus (Covid-19). Ondertussen heeft het virus zich ook verspreid in andere landen, waaronder ook in België. Vooral sinds het einde van de krokusvakantie neemt de verspreiding van dit virus steeds grotere vormen aan.

Gelet op de aanbevelingen vanuit de wetenschappelijke wereld, de adviezen van de Nationale Veiligheidsraad en van het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO), neemt ook de Vlaamse overheid vanuit haar bevoegdheden de nodige maatregelen om de verdere verspreiding van het coronavirus in te dammen, en om de veiligheid en de volksgezondheid te garanderen.

2.1. GARANDEREN RECHTSZEKERHEID

Het nooddecreet van 20 maart 2020 houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid verschaft in artikel 5 de Vlaamse Regering de bevoegdheid om in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid dwingende termijnen te kunnen verlengen of opschorten of procedurele verplichtingen tijdelijk aan te passen teneinde maximale rechtszekerheid voor de burger, de erkende actoren en ondernemer te verzekeren.

Het Onroerenderfgoeddecreet en -besluit voorzien in diverse proceduretermijnen en procedurele voorschriften. In bepaalde gevallen staat het niet-respecteren van deze dwingende termijnen gelijk aan een beslissing met welbepaald rechtsgevolg of een verval van een recht voor de burger of erkende actor, zoals

- de beroepstermijn bij weigering van een aanduiding als erkend archeoloog of erkend metaaldetectorist;
- de termijnen en -procedure voor het organiseren en doorlopen van openbare onderzoeken over de vaststelling van een inventaris;
- de beroepstermijn bij beslissing over de aktename van archeologienota's en nota's;
- de beroepstermijn bij weigering van toelatingen archeologische vooronderzoek met ingreep in de bodem in het kader van vergunningsplichtige handelingen;
- de beroepstermijn bij weigering van toelatingen archeologische vooronderzoek met ingreep in de bodem en archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen;
- de termijnen en -procedure voor het organiseren en doorlopen van openbare onderzoeken volgend op de voorlopige bescherming;
- de geldigheidsduur van toelatingen voor niet-vergunningsplichtige werkzaamheden aan of in beschermd erfgoed;
- de termijnen voor het aanvragen van een premie buitensporige opgravingskosten en premie archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem;
- de beroepstermijnen inzake handhaving.

De Vlaamse overheid dient de nodige interne maatregelen te nemen om het risico's op dergelijke situatie maximaal in te dammen, alsook haar juridisch instrumentarium zoals voorzien in het Onroerenderfgoeddecreet en Onroerenderfgoedbesluit crisisbestendig te maken, in het belang van de burger en de erkende actoren.

In het voormelde ontwerp van besluit wordt aan deze doelstelling tegemoet gekomen door - in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid - de proceduretermijnen en de procedurele voorschriften bepaald in de onroerenderfgoedregelgeving te verlengen of te schorsen voor de duur van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid teneinde maximale rechtszekerheid voor de burger en de erkende actoren in het kader van voornoemde regelgeving te verzekeren.

Verlengingen en schorsingen dienen in de eerste plaats gezien te worden als een voorzorgsmaatregel. Door die verlengingen en schorsingen wordt aan de burger en onroerenderfgoedactoren duidelijkheid en rechtszekerheid geboden, en wordt vermeden dat verschillende rechten van de burger en onroerenderfgoedactoren door de noodsituatie niet meer uitgeoefend zouden kunnen worden. Ze vermijden ook tal van (juridische) discussies achteraf. De proceduretermijnen en procedurele voorschriften worden – ook tijdens deze civiele noodsituatie – in de mate van het mogelijke gerespecteerd.

Voor de goede orde wordt benadrukt dat de bepalingen met betrekking tot voorwaarden en verplichtingen die geen betrekking hebben op proceduretermijnen of procedurele voorschriften tijdens de periode van schorsing onverkort van toepassing blijven.

2.2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

HOOFDSTUK 1. TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1

Dit artikel definieert 'civiele noodsituatie'. Voor de definitie van 'civiele noodsituatie' wordt verwezen naar artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, en de vaststelling ervan door de Vlaamse Regering op 20 maart 2020 ten gevolge van de Covid-19-epidemie. Dit besluit is enkel van toepassing op de civiele noodsituatie die op 20 maart werd afgekondigd, inbegrepen zijn eventuele verlenging.

Artikel 2

Dit artikel somt de regelgeving van het beleidsveld onroerend erfgoed op waarop dit besluit van toepassing is: het Onroerenderfgoeddecreet en het Onroerenderfgoedbesluit.

Artikel 3

De duurtijd van de remediëring van termijnen en procedurele verplichtingen tijdens de civiele noodsituatie gaat van start op datum van 24 maart 2020 en eindigt op 24 april 2020.

De Vlaamse minister, bevoegd voor onroerend erfgoed, kan op gemotiveerde wijze de einddatum verlengen op voorwaarde dat de einddatum van de civiele noodsituatie zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering op basis van artikel 4, §1 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid niet wordt overschreden. Een eventuele verlenging van de einddatum wordt duidelijk naar de burger toe gecommuniceerd.

HOODSTUK 2. PROCEDURELE AANPASSINGEN

Artikel 4

In dit artikel worden drie algemene maatregelen getroffen.

1° In de onroererenderfgoedregelgeving wordt vaak opgelegd dat de burger of de overheid moet communiceren via een beveiligde zending. Dat is via aangetekende zending of afgifte tegen ontvangstbewijs. Omdat tijdens de civiele noodsituatie die vormen van analoge verzending of kennisgeving weinig tot niet beschikbaar zijn, wordt bepaald dat communicatie ook via e-mail kan verlopen. De datum van kennisgeving is in dat geval de datum van verzending zoals bepaald in artikel 2.1, 22°/1, b) van het Onroerenderfgoeddecreet.

2° Het niet of nauwelijks kunnen samenkomen van adviesinstanties of gemeentebesturen omwille van het besmettingsgevaar en om verdere verspreiding van het coronavirus in te dijken mag niet verhinderen dat adviezen worden uitgebracht of beslissing worden doorgevoerd. Om die reden worden alternatieve vergader- en beslissingsmogelijkheden toegelaten zoals teleconferentie, videoconferentie en schriftelijke procedure.

3° Het zou kunnen dat een adviesinstantie door personeelstekort niet tijdig adviezen kan verstrekken. Een uitblijvend advies wordt tijdens de duur van de maatregelen niet langer automatisch geacht stilzwijgend gunstig te zijn. Met laattijdige adviezen kan de bevoegde overheid dus wel degelijk rekening houden. Wel kan als het advies uitblijft, aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan. Hierbij is het aangewezen dat de bevoegde overheid en de adviesinstantie elkaar zoveel mogelijk raadplegen.

HOOFDSTUK 3. TERMIJNVERLENGINGEN

Artikel 5

Dit artikel verlengt de beroepstermijn bij weigering van een aanduiding als erkend archeoloog of erkend metaaldetectorist met dertig dagen, hetgeen neerkomt op een verdubbeling (van dertig dagen naar zestig dagen).

Artikel 6

Dit artikel remedieert de gevolgen van de civiele noodsituatie op lopende openbare onderzoeken in het kader van een vaststelling van een inventaris.

Op 2 maart 2020 startte het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed Vlaams-Brabant en dit openbaar onderzoek zou normaal gezien lopen tot en met 30 april 2020. Dit artikel schorst de termijn van het openbaar onderzoek, maar verhindert niet dat ondertussen verder opmerkingen en bezwaren (schriftelijk) worden ingediend bij het agentschap. Tijdens de schorsingsperiode wordt er van uitgegaan dat de inventaris niet ter inzage ligt en niet raadpleegbaar is bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Na de schorsing wordt de inventaris opnieuw ter inzage gelegd en is die opnieuw raadpleegbaar bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

Als datum voor de verderzetting van geschorste openbaar onderzoek wordt 24 april 2020 vooropgesteld. Dat is tevens de vroegste datum voor de organisatie van eventueel nieuw op te starten openbare onderzoeken. De termijn van schorsing kan door de minister gemotiveerd worden verlengd op voorwaarde dat de einddatum van de civiele noodsituatie zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering op basis van artikel 4, §1 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid niet wordt overschreden. Een eventuele verlenging door de minister betekent vanzelfsprekend een latere datum voor het

verderzetten van lopende of opstarten van nieuwe openbare onderzoeken. Een eventuele verlenging wordt duidelijk naar de burger gecommuniceerd.

Artikel 7

Dit artikel verdubbelt verschillende dwingende procedurele termijnen, nl.

- de beroepstermijn bij weigering van toelatingen voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bij vergunningsplichtige ingrepen in de bodem (van dertig dagen naar zestig dagen);
- de beroepstermijn bij weigering van toelatingen voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen (van dertig dagen naar zestig dagen);
- de beroepstermijn bij beslissingen over de aktename van archeologienota's en nota's (van dertig naar zestig dagen).

Ook wordt bepaald dat de beslissing over gemelde archeologienota's, nota's of toelatingsaanvragen per e-mail aan de erkende archeoloog kunnen bezorgd worden. Omdat het agentschap niet altijd beschikt over elektronische contactgegevens van de initiatiefnemer, kan en mag het agentschap hen niet contacteren op elektronische wijze. Dat omwille van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarom voorziet deze bepaling dat de erkende archeoloog zijn opdrachtgever (de initiatiefnemer) onverwijld per e-mail of per brief op de hoogte brengt van de beslissing.

Artikel 8

Dit artikel remedieert de gevolgen van de civiele noodsituatie op lopende en nieuwe beschermingsprocedures:

1° De zakelijkrechthouder krijgt na de voorlopige bescherming de kans om te vragen gehoord te worden door het agentschap. Hoewel dit gewoon schriftelijk kan, kan het contacteren van personen en het zich informeren toch moeilijker liggen tijdens de periode van de civiele noodsituatie en wordt de termijn om het hoorrecht te vragen verlengd met dertig dagen, hetgeen neerkomt op een verdubbeling (van dertig naar zestig dagen).

2° Na de kennisgeving van een voorlopig beschermingsbesluit aan de zakelijkrechthouder van het betrokken onroerend goed moet deze de bescherming binnen 30 dagen per beveiligde zending in voorkomend geval bezorgen aan de gebruiker van het onroerend goed en in voorkomend geval aan de eigenaars van mee beschermde cultuurgoederen. Deze kennisgeving kan nu ook per e-mail. Toch voorziet het besluit in een verlenging van de termijn met dertig dagen om te vermijden dat de zakelijkrechthouder door een (praktische) onmogelijkheid (vb. geen e-mailadres ter beschikking) een inbreuk begaat door deze kennisgeving niet tijdig te doen. Het agentschap zal in de betekeningsbrief vragen de kennisgeving zo snel mogelijk te doen maar wijzen op de verlenging van de termijn.

Artikel 9

Dit artikel verlengt de geldigheidsduur van een toelating met de duurtijd van de civiele noodsituatie.

Artikel 10

Dit artikel verlengt de indieningstermijn voor een aanvraag voor een premie voor buitensporige opgravingskosten en voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem met de duurtijd van de civiele noodsituatie.

Artikel 11

Dit artikel verlengt volgende dwingende procedurele termijnen met dertig dagen:
- termijn om verzet te doen tegen een dwangbevel (van dertig dagen naar zestig dagen);
- termijn om beroep in te dienen tegen een beslissing waarbij de Inspecteur Onroerend Erfgoed een exclusieve bestuurlijke geldboete oplegt (van dertig naar zestig dagen);
- termijn om beroep in te dienen tegen een beslissing waarbij de Inspecteur Onroerend Erfgoed een exclusieve alternatieve geldboete oplegt.

Dit artikel verlengt volgende dwingende procedurele termijnen met vijfenveertig dagen:
- termijn waarbinnen beroep moet ingesteld worden tegen een beslissing tot toepassing van bestuursdwang of over het beroep tegen een beslissing tot het opleggen van een last onder dwangsom;
- verjaringstermijn van de vordering tot betaling van verbeurde bedragen.

HOOFDSTUK 10. SLOTBEPALINGEN

Artikel 12

Dit artikel stelt de inwerkingtreding van dit besluit vast op 24 maart 2020.

Artikel 13

De minister van Onroerend Erfgoed is belast met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Het begrotingsakkoord werd gegeven op <DATUM>

B. ESR-TOETS

Geen impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot remediëring van termijnen en procedurele verplichtingen tijdens een civiele noodsituatie binnen het beleidsveld Onroerend Erfgoed.

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Matthias DIEPENDAELE